

Секція: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит.

Полятикіна Л.І.

*Кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку*

Григорович Н.М.

*Магістр спеціальності «Облік і оподаткування»
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В РОСЛИННИЦТВІ

У сучасних економічних умовах розвиток кредитних відносин між господарюючими суб'єктами виходить на новий рівень еволюційних перетворень. Однією з найважливіших складових діяльності сучасних підприємств є облік дебіторської заборгованості.

Метою наших досліджень є розробка пропозицій, спрямованих на зниження та вдосконалення організації, методики обліку та аналізу розрахунків з дебіторами у сучасних умовах діяльності українських підприємств.

Згідно пункту 4 П(С)БО «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.

Дебітори - юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. [1, с. 148]

Великий внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів обліку розрахунків з дебіторами зробили такі вітчизняні вчені, як Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Гуцайлюк, Й.Я. Даньків, В.І. Єфіменко, Л.М. Кіндрацька, М.В. Кужельний, Ю.А. Кузьмінський, В.Г. Лінник, Є.В. Мних, О.А. Петрик, В.В. Сопко, В.Г. Швець, а також зарубіжні вчені К. Друрі, І. Бернар, Ж.-К. Коллі К. Хітчинг, Д. Стоун, та ін.

Дебіторська заборгованість містить у собі всі вимоги підприємств, організацій до інших юридичних чи фізичних осіб щодо грошей (товарів, послуг). Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансових звітах вивчає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість". [2]

Момент виникнення дебіторської заборгованості визначається умовами укладених договорів і пов'язаний з часом реалізації товарів (робіт, послуг). Коли передані результати робіт або право власності на товари переходить до контрагента у партнерів виникає зустрічний обов'язок - оплата, зустрічні постачання. Порушення термінів оплати або постачання призводить до виникнення дебіторської заборгованості.

За строком погашення та зв'язком з нормальним операційним циклом дебіторська заборгованість поділяється на поточну та довгострокову.

Поточною дебіторською заборгованістю називається сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгостроковою дебіторською заборгованістю називається сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу. [3, с.213]

При відображенні дебіторської заборгованості в рослинництві на субрахунках бухгалтерського обліку необхідно враховувати, що перелік рахунків не є вичерпним. У разі необхідності за відповідним клопотанням підприємств щодо обліку специфічних операцій Міністерством фінансів до Плану рахунків можуть бути приєднані нові синтетичні субрахунки.

Дебіторська заборгованість утворюється внаслідок наявності договірних відносин між контрагентами, коли момент переходу права власності на товари (роботи, послуги) та їх оплата не збігаються за часом. Даний вид заборгованості також може виникнути внаслідок зайво сплачених податків,

стягнутих зборів, пені, виданих грошових сум під звіт, невиконання договірних зобов'язань.

Для зниження дебіторської заборгованості в рослинництві ми пропонуємо:

1. Постійно стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості тому, що значна перевага дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовому стану підприємства.

2. Своєчасно проводити аналіз складу і структури дебіторської заборгованості по конкретним покупцям, а також щодо термінів утворення заборгованості або терміни їх можливого погашення, що дозволить своєчасно виявляти прострочену заборгованість і вживати заходів до її стягнення.

3. Контролювати оборотність дебіторської заборгованості, а також стан розрахунків по простроченій заборгованості, так як в умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство отримує лише частину вартості поставленої продукції.

Важливе значення у взаємовідносинах між партнерами є дотримання встановлених ними домовленостей, у тому числі й строків проведення розрахунків або поставки товарів. Тому для покращення роботи кожного підприємства потрібно дотримуватись діючих правил розрахунків, сприяти зменшенню дебіторської заборгованості, не допускати прострочення. Необхідною умовою організації обліку заборгованостей з покупцями є правильне оформлення товаросупровідних документів на відвантажені чи відпущені на місці товарно-матеріальні запаси та своєчасне подання цих документів до бухгалтерії для пред'явлення покупцям рахунків.

Для вдосконалення дебіторської заборгованості в рослинництві пропонуємо виконати такі заходи:

1. Здійснювати попередню перевірку партнерів щодо можливості своєчасного погашення ними заборгованості.

2. Сформувати рейтинг кредитоспроможності партнерів і відмовитися від подальшої співпраці з партнерами, які мають низький кредитний рейтинг.

3. Розробити план заходів по роботі з кожним партнером з визначенням термінів, оцінки витрат, відповідальних, отриманого ефекту.

4. Провести оцінку вартості й швидкості обороту дебіторської заборгованості.

5. Встановити зв'язок системи мотивації персоналу з розміром дебіторської заборгованості.

6. Внести інформацію щодо запланованих сум погашення дебіторської заборгованості до фінансового плану підприємства і здійснювати контроль за його виконанням.

Отже, на підставі проведеного дослідження можна стверджувати, що правильна організація обліку дебіторської заборгованості в рослинництві має вагоме значення, оскільки не лише сприяє підвищенню швидкості завершення кругообігу оборотних коштів та переходу їх із товарної форми в грошову, але й створює необхідні умови для своєчасної оплати за придбані товари чи послуги. Таким чином, вищевикладені пропозиції будуть сприяти зниженню дебіторської заборгованості, вдосконаленню організації розрахунків та їх обліку і зміцненню фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Слюсаренко В.Є. Практикум з бухгалтерського обліку: навч. посіб. – Київ: «Центр учбової літератури», 2016. – 256 с.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99.

3. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік [текст] : навч. посіб. / І. Б. Садовська, С 14 Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 688 с.

4. Хом'як Р. Л. Бухгалтерський облік в Україні : [навч. посібник] / Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. – Львів : Інтелект Захід, 2013. – 488 с.